

1
maj

čestitamo

List iz uredniškega koledarja

KALENDAR
MARIBORSKIH ŠTUDENTOVPredlog športne komisije:
športni dan!I. kongres
telesne kulture

Nove smernice

Na I. kongresu telesne kulture, ki je bil 8. in 9. aprila, so mnogo razpravljali tudi o bodoči vzgoji študentov v telesni kulturi.

Mariborske visoke šole so poslale v Ljubljano svojega predstavnika, predsednika športne komisije Franca Anderliča. Ob njegovem poročilu o delu kongresa so na sestanku športne komisije razpravljali o športnem udejstvovanju študentov v Mariboru.

Zveza študentov v Mariboru bo verjetno v jeseni ustanovila športni klub, ki naj bi se v kvaliteti in predsem v množičnosti primerjal z ostalimi športnimi organizacijami. Kvaliteta športnega dela se bo še dvignila, ko bodo ustanovljene fakultete in bo zaradi daljšega študija mogoče bolj sistematično delo. Na visokih šolah je bilo do sedaj naploh malo govora o športu in telesni kulturi, ki je tako nujno potrebna ljudem, ki sedijo dneve in dneve zaprti med štirimi stenami. Športna tekmovanja na visokih šolah žal ne vodijo v množičnost temveč v napačno pojmovano kvaliteto, ki pa rodi večkrat nezdrave pojave. Glavni cilj je zmaga, a za zmago so potrebni boljši igralci od nasprotnikovih. Da bi jih dobili, če jih nimajo, pa si jih izposojajo in nastopajo pod svojim imenom s popolnoma tujimi igralci.

Športna komisija je razpravljala tudi o možnosti, da bi vpeljali športni dan, ko bi si lahko vsi študentje in tudi profesorji — če bodo hoteli — ob prijetnem vzdušju in ne prevelikem naporu razgibali svoje telo. Gimnazije že več let prakticirajo zelo uspešne športne dneve, in bi bilo prav, da bi jih pričele upajati tudi visoke šole. Športne komisije na visokih šolah in komisija pri odboru visokih šol stoji pred važno nalogo in od njih bo odvisno tudi bodoče delo v telesni vzgoji.

Nove pogodbe

Ob uredbi sekretariata za prosveto ZIS o višini štipendij

Pred nedavnim je sekretariat za prosveto ZIS izdal uredbo, s katero nehajo veljati vsi dosednji predpisi o višini štipendij. V bodoče bodo gospodarske in družbene organizacije, ljudski odbori in ustanove sami določali višino štipendij, seveda v dogovoru s štipendisti. Torej bo višina štipendij odvisna od medsebojnega dogovora med štipendistom in štipenditorjem. Seveda bo, kadar bomo govorili o štipenditorju, najvažnejše: ekonomska moč, posebni pogoji in potreba za določenimi kadri. V takšnih pogojih bodo nekateri štipenditorji lahko hitreje dobili potrebne kadre, štipendistov bo vsekakor več, a tudi kvaliteta bo verjetno boljša.

To je vsekakor pozitiven rezultat naših gospodarskih premikov. Istočasno pa je vse skupaj gotovo v okviru naših sedanjih in bodočih ukrepov pri uvedbi reforme visokošolskega študija. Uredba je že izšla in sedaj pričakujemo, da bodo štipenditorji tudi zares začeli uvajati nove pogodbe. Z druge strani pa študentski domovi in menze že pripravljajo elaborate za uveljavitev realnih cen stanovanj in prehrane študentov...

Povprečna štipendija —
6595 dinarjev

V preteklem šolskem letu je v Jugoslaviji prejemale štipendije 24.143 rednih študentov. Z drugimi besedami — to število predstavlja več od četrtine vseh rednih študentov na naših fakultetah, visokih in višjih šolah ter umetniških akademijah. Povprečna štipendija je znašala komaj 6595 dinarjev. Seveda moramo pripomniti, da štipendije niso edini vir študentskih dohodkov. Plače je prejemale več kot 5000 študentov, v glavnem študentov na visokih in višjih šolah. Povprečna plača študenta v rednem delovnem razmerju se je gibala okrog 20.000 dinarjev.

Nekateri študentje dobivajo tudi otroški dodatek. V tej kategoriji je tretjina

vseh rednih študentov; povprečni znesek pa znaša 2756 dinarjev. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da je dobivala več kot polovica rednih študentov (ne računajoč tiste, ki so prejemale plačo) od skupnosti denarno pomoč za preživljanje in šolanje.

Preteklo leto je stanovalo v študentskih domovih 16.000 ali skoraj ena petina vseh rednih študentov. V študentskih menzah se je hranilo okoli 22.000 študentov, kar predstavlja četrtino vseh rednih študentov.

Povprečni življenjski stroški v študentskih domovih in menzah so bili relativno nizki, ker so republiški izvršni sveti dajali menzam za vsakega študenta mesečno 900 dinarjev, za domove — izvzemši Ljubljano, Zagreb in Beograd — pa okoli 600 dinarjev mesečno. Zanimivo je, da so študentski domovi in menze najdražji v Ljubljani — 6600 dinarjev — a najcenejši v Beogradu — 4400 dinarjev, medtem ko so bili v Skoplju ti stroški 5200, v Sarajevu 4700, v Novem Sadu pa 4.900 dinarjev.

Vprašanje je seveda, če bodo te cene ostale do konca leta. Nekatere menze in domovi so namreč že predlagali, da morajo zaradi podražitev že v mesecu maju dvigniti cene prehrane in stanovanju, vendar — kot je videti — do tega ne bo prišlo, vsaj dokler ne bodo rešena materialna vprašanja študentov: nove štipendije in drugo.

Popusti ostanejo

Mnogo so govorili tudi o ukinitvi popustov študentom za potovanja na dopust in za pot iz kraja, kjer stanujejo, do kraja, kjer študirajo. Vendar teh popustov ne bodo ukinitli. Študentje bodo še naprej uživali popust za potovanja na počitnice ob praznikih in šest vožen letno s popustom za pot domov.

Drugo je vprašanje, kako naj rešimo problem študentov, ki potujejo vsak dan od doma do fakultete ali druge šole. Ti študentje so do sedaj imeli mesečne karte, tako da se nam povsem upravičeno postavlja vprašanje, ali bodo veljali še dalje takšni popusti ali pa bodo v stroških prevoza sodelovali štipenditorji. Za zdaj tudi še ni znano, kako bodo rešili to vprašanje za tiste študente, ki ne dobivajo štipendije.

Ne čakati na konec leta

Študentje še do sedaj, čeprav je izšla uredba sekretariata ZIS o ukinitvi predpisov o višini štipendije, niso izkoristili vseh možnosti, ki jih uživajo po tej

Naši narodi, delovni ljudje, državljani naše domovine bodo tudi letos, kakor vsako leto po osvoboditvi, proslavili največji praznik delovnega človeka — 1. maj. To bo naš šestnajsti maj po osvoboditvi, ki sovpada z 20-letnico revolucije. Praznovali bomo nove zmage v izgradnji domovine. Spomnili se bomo težkih let borbe v narodni revoluciji in počastili spomin tistih, ki so žrtvovali življenje za našo srečo in blaginjo.

OB 1. MAJU

V času stare Jugoslavije smo slavili 1. maj v znamenju borbe proti buržoaznemu izkoriščanju in v znamenju uveljavljanja svojih najosnovnejših pravic. Letaki, parole in rdeče zastave so oživljale zavest ljudi in jih izpodbujale k vztrajni borbi za delavske in človeške pravice.

V času narodnoosvobodilne vojne smo slavili 1. maj v znamenju zmag in borbe za svobodo. Praznovali smo ga s puško v roki, med napadi in borbami in žrtve so potrjevale, kako globoko in vdano ljubimo svojo domovino.

Vsako leto po osvoboditvi je praznik 1. maja bil dan, ko smo z rezultati svojega dela praznovali delavski praznik. To je dan, ko pregledujemo rezultate, dosežene v preteklem letu. Uspehi dela so darilo delovnega človeka skupnosti, v delu je pokazano tisto, kar čuti do domovine.

Tudi mi — študentje in mladina — ne stojimo ob strani. Tudi mi prispevamo velik delež v izgradnji domovine, pomagamo k uresničenju teženj vseh naših delovnih ljudi. Mladina v delovnih akcijah pomaga v izgradnji domovine in sebe, z učenjem in študijem pa se pripravljala na bodoče delo.

Letošnje praznovanje 1. maja bo pokazalo, kako velike uspehe smo dosegli v dvajsetih letih po revoluciji. Vsemu svetu bomo pokazali moč Jugoslavije in njeno enotnost in trdno odločenost, še nadalje razvijati naš družbeni sistem in se boriti za mir v svetu.

Letošnje praznovanje 1. maja bo, kakor vsake leto do sedaj, veličastna manifestacija naših uspehov in izpodbuda za nadaljnje zmage, za boljše in srečnejšo bodočnost narodov naše Jugoslavije! B. M.

uredbi. Ta uredba je do sedaj prišla v poštev, žal, samo še v pripravah domov za podražitev stanarin in v menzah pri podražitvi hrane. Pri tem pa so življenjski stroški študentov, prav tako kakor ostalih državljanov, narasli. Po anketi CO ZSJ je videti, da večina organizacij ali še ne ve ali pa še ni ničesar ukrenila, da bi uredile oziroma naredile pravilnike o novih štipendijah. Le malo organizacij-ustanov in podjetij-štipenditorjev se pripravljajo za nove pogodbe. Zato je CO ZSJ že predložil občinskim ljudskim odborom povečanje fondov za štipendiranje. Prav tako opozarjajo pri tem še posebej študente — člane občinskih komisij za štipendije — na novi položaj, ker se bodo oni lahko najbolje seznanili z materialnim položajem vsakega štipendista in tako vplivali na končno podeljevanje štipendij.

Iz vsega tega ne moremo najti drugega izhoda kakor: »Ne čakajmo do konca leta na dogovore o novih štipendijah!«

»FANFANIJEV ŠOLSKI PLAN«
NE PRIJA UNURI, ANPUR
IN UNAU

Italijanski profesorji in študenti zahtevajo radikalno reformo italijanskega šolstva. Organizacije študentov UNURI, profesorjev ANPUR in zveza asistentov UNAU so protestirale proti vladini politiki organizacije in finansiranja višjih in visokih šol. V svojih resolucijah poudarjajo pomanjkanje prostora, profesorjev in asistentov, zaostalost učnih načrtov, slabo skrb za študente, premalo število štipendij in zelo omejeno demokratičnost.

MARIBOR
26. APRILA 1961
LETO I. ŠTEV. 3
Letna naročnina 300 dinarjevOb 20-letnici revolucije
466 milijonov investicij
Honorarne zaposlitve?
Šport
Vaje
Z oglasne deske
na avtostradi

Sekretariat odbora Zveze študentov na mariborskih visokošolskih zavodih je drugo soboto v mesecu aprilu imel zelo zanimiv sestanek. Obiskali so ga namreč štirje člani ljubljanskega Univerzitetnega odbora. Pravzaprav je bil to le razgovor, vendar zelo zanimiv razgovor. Razgovoru je tudi prisostvoval Zoran Stiplošek, predsednik OK LMS v Mariboru.

Sestnajst let obstoja ljubljanske organizacije predstavlja tudi šestnajst let izkušenj. Te izkušnje so bile predvsem predmet razgovora. Govorili so o idejno vzgojnem delu na univerzah in visokošolskih zavodih, ki je pri našem odboru — odkrito povedano — zelo šibko. Idejno-vzgojna komisija bo verjetno morala prevzeti oblike dela ljubljanskih kolegov. To pa so: diskusijska oblika kolegijev, interesne skupine in razne podkomisije.

Druga naša šibka točka, kot se temu včasih reče, je pri nas delo v študijski komisiji. Čeprav traja naš študij samo dve leti — ali pa prav zaradi tega — bi morali študentje naših zavodov posvetiti več časa problemom, ki so zaradi šele nedavno ustanovitve naših šol še zelo veliki. Področje dela te komisije je zelo obširno: ne le izdajanje učbenikov, temveč tudi proučevanje učnega programa, vprašanje prehoda po stopnjah, šolski statuti, poizkušati uskladiti vsaj deloma naše programe s programi srednjih šol ali obratno ter opravljati analize študija in izpitov.

Ljubljanski študentje dobijo letno okoli 20 milijonov subvencij od republiškega Izvršnega sveta. Ta denar porabijo za subvencije študentskim domovom in menzam. Odbor Zveze študentov na mariborskih visokošolskih zavodih je že poslal prošnjo za subvencijo republiškem Izvršnemu svetu.

Mednarodna komisija je v svojem programu predvidela sodelovanje z Birojem za mednarodno menjavo študentov v Beogradu. Ta program predvideva obisk inozemskih študentov v Mariboru z ogledom turističnih, kulturnih in zgodovinskih zanimivosti ter ogled mariborskih gospodarskih organizacij.

Obiskale nas bodo tudi študentske skupine iz Evrope, Afrike in Azije. Pripravili bomo zanje potovanja po Dravski dolini, obisk Pohorja in mogoče še kam drugam. Za ta potovanja bo potrebna mednarodna komisija vodiče z znanjem francoskega, angleškega in nemškega jezika, ki bodo dobro poznali Maribor in njegovo okolico. Za vodiče bo priredila tudi seminar. V Ljubljani bo verjetno jeseni mednarodno srečanje študentov s posvetovanjem o perečih mednarodnih problemih in o izgradnji socializma v Jugoslaviji.

VKS: Obisk iz Banja Luke

Študentska organizacija na šoli je že dalj časa v stiku s študentsko organizacijo Višje ekonomsko-komercialne šole iz Banja Luke. Da bi okreplili medsebojne stike, so obiskali mariborske študente študentje iz Banja Luke. Predstavniki banjaluških študentov (ki jih je bilo 29 z dvema profesorjema) so prišli v Maribor 6. aprila. Takoj po prihodu so si ogledali gradnjo poslopja Višje komercialne šole in sedanje prostore. Isto popoldne so si ogledali ma-

Banjaluški študentje v Mariboru

riborski muzej in ostale kulturno-zgodovinske znamenitosti Maribora. Gostom je razkazoval mariborske znamenitosti ravnatelj muzeja Bogo Teply. Zvečer je bil v klubu ekonomistov spoznavni večer z gosti iz Banja Luke. Na tem večeru so se gostje in domači spoznali in se pogovorili o svojem delu kakor tudi o svojih problemih. Drugega dne popoldne so si gostje ogledali Tovarno avtomobilov, popoldne pa so obiskali Mariborsko Pohorje. Na Železničarskem domu je bil uraden razgovor med predstavniki banjaluških študentov in študentov VKS. Kakor so se domeni, bodo študentje VKS vrnil obisk šole v jeseni.

VSS: Navodila za vaje

Študentska organizacija na šoli je izdala navodila za histološke vaje. Študentje dobijo nekaj dni pred vajami navodila, tako da se lahko za vaje že vnaprej pripravijo. Študentska organizacija na šoli je dobila pomoč društva zobozdravstvenih delavcev v višini sto tisoč dinarjev, ki jo bo študentska organizacija uporabila za pomoč socialno šibkim študentom. Do sedaj so dobili štirje študenti finančno pomoč v skupnem znesku 20.000 din. Študentska orga-

nizacija daje iz sklada za samopomoč študentom, v katerega so študentje ob vpisu vplačali po 150 din, študentom brezobrestna posojila. Na šoli vlada tudi živahno zanimanje za zvezno delovno akcijo, za katero se je do sedaj prijavilo 35 študentov.

VAS: Urejeno vprašanje skript

Študijska komisija je imela zadnje čase s profesorji več sestankov, na katerih so razpravljali o problemu skript. Na sestanku so rešili problem skript, tako, da jih bodo študentje dobili v prihodnjih dneh. Na šoli je zelo uspešna agitacija za zvezno delovno akcijo. Zanimivo je dejstvo, da so se za zvezno delovno akcijo prijavili razen dveh študentov vsi študenti iz južnih republik, mnogo slabši pa je odziv med Slovenci. Socialno ekonomska komisija je rešila problem z upravo internata SKS o višini oskrbovalnine v internatu. Oskrbovalnina znaša sedaj 7800 din mesečno. Komisija si prav tako prizadeva, da bi našla nekaterim študentom honorarno zaposlitev.

VTŠ: Priprave na skupščino

Študentska organizacija se je zadnje čase pripravljala predvsem na prvo letno skupščino študentske organizacije na šoli. O skupščini sami pa poročamo na drugem mestu.

VKS: obvezno streljanje. Ali so bile straže okoli strelišča zamen?

NOVICA Z VKŠ CASE METODA SI UTIRA POT

Predlagali smo case-metodo tudi pri nas in profesorji so predlog sprejeli. Prvi poskus je potekal takole:

»Višji pravnik« v razgovoru

DESET MODERNIH UČILNIC

Svečana otvoritev stavbe elektrotehnične fakultete v Zagrebu. Otvoritvi so prisostvovali znani javni, politični in družbeni delavci iz Zagreba. Novo zgradbo elektrotehnične fakultete je svečano otvoril profesor doktor Vladimir Serdar, rektor zagrebske univerze.

Nova stavba ima deset učilnic s tisoč sedeži (okoli 2500 kvadratnih metrov).

Združenje študentov na elektrotehnični fakulteti je zahtevalo, naj predvidijo v novi stavbi tudi dvorano za telesno vzgojo. To zahtevo rešuje posebna komisija in jo bo verjetno ugodno rešila.

DVE, TRI O ŠTUDENTIH IZ ZRENJANINA

● V Zrenjaninu so tri višje šole, na katerih študira skupaj 557 študentov.

● Najstarejša višja šola je Višja pedagoška, ki je ustanovljena l. 1954.

● Na Višji pedagoški šoli imajo knjižnico s 14.000 knjigami, ki jih pa na žalost malo uporabljajo...

● V letu 1960 so ustanovili dve šoli: Višjo tehniško in Višjo tehnološko šolo.

● Večina študentov je prišla iz proizvodnje.

● Študentje, ki so doma izven Zrenjanina imajo svoje klubske prostore.

Pet osnovnih organizacij = 215 članov

Od lanske jeseni deluje v Mariboru pet višjih šol, na katerih je vpisanih okoli 830 rednih študentov. Ker je bilo med študenti že preko dve sto članov ZK, je bilo potrebno na šolah čimprej ustanoviti osnovne organizacije ZK. S pomočjo OK ZK so že v zimskem semestru ustanovili osnovne organizacije. Pokazalo se je tudi, da je potreben komite ZK vseh višjih šol, ki so ga formalno tako po ustanovitvi osnovnih organizacij. Danes deluje torej pet osnovnih organizacij ZK z 215 člani, in sicer je na VKŠ 86 članov, VTŠ 64, VAS 38, VSS 19 in na VPS 8 članov. Pri tem niso šteti člani ZK uprav šol, ki spadajo prav tako v osnovne organizacije ZK na šolah. Iz tega se vidi, da je kar 26% vseh rednih študentov članov ZK. Če pogledamo starostno strukturo članov ZK, vidimo, da je mnogo članov v starosti med 20 in 25 letom (skoraj polovica vseh članov).

Ker se šole bistveno razlikujejo že v svojih programih in ker so študentje različne starosti, poklicev in narodnosti, se je znašel komite v izredno težkem položaju, kako naj vodi in daje smernice osnovnim organizacijam. Komite je v prvi vrsti skušal uvesti v osnovnih organizacijah ZK na šolah partijsko disciplino in težnjo, da bi osnovne organizacije na šolah polagale osnovno skrb za aktivizacijo članov ZK v študentski organizaciji, za čim tesnejše sodelovanje z upravami šol in pomoč socialno ogroženim študentom. Zaradi tega je vsaka osnovna organizacija obravnavala predvsem svoje lastne pro-

bleme in probleme svoje šole in da je bilo v prvem letu delovanja težko doseči nekakšen širši razmah delovanja članov ZK tudi na terenu, kjer prebivajo.

Osnovna organizacija ZK na Višji stomatološki šoli je navezala tesne stike z osnovno organizacijo ZK v bolnišnici; s tem so si tudi zagotovili dober kader za svobodno katedro, kot na primer: o svobodnem zdravstvu in o liku zdravstvenega delavca v socialistični družbi. Osnovna organizacija je uvedla odprte partijske sestanke. Med člani ZK je tudi veliko zanimanje za predavanja v okviru Marksistične tribune, ki je v Mariboru nikakor ne moremo dočakati.

Osnovni organizaciji je uspelo dobiti denarna sredstva za podporo nekaterim študentom. Vsi člani ZK so do sedaj uspešno opravljali izpite. Osnovna organizacija ZK na Višji komercialni šoli se je od začetka borila predvsem s kadrovskim vprašanjem, posebno v zadnjem letniku, nadalje s študijskimi in socialnimi problemi. Osnovna organizacija je zelo ostro obravnavala nekatere negativne pojave med člani ZK ter izključila dva člana, enega pa kaznovala s strogim ukorom. Osnovna organizacija tesno sodeluje s študentsko organizacijo in upravo šole.

Osnovna organizacija ZK na Višji tehnični šoli je imela največ težav, ker je na šoli precej oddelkov in je študij zato precej raznolik ter nastopajo v tej zvezi veliki problemi.

Organizacija posveča veliko pozornost vzgoji slušateljev in je pred kratkim

sprejela v osnovno organizacijo 11 novih članov. Člani ZK aktivno sodelujejo v svojih komisijah in v raznih komisijah študentske organizacije.

Osnovna organizacija ZK na Višji agronomski šoli je pričela takoj po ustanovitvi načrtno reševati nekatere probleme. Svoje delo je usmerila predvsem na organizacijo študija, tesno sodelovanje s študentsko organizacijo in našla dober kontakt z organizacijo ZK na agronomski fakulteti v Ljubljani. Z upravo šole je poizkušala pridobiti čimvečjemu številu študentov stanovanje v internatu SKS.

Do sedaj je imela še najmanj problemov osnovna organizacija ZK na Višji pravni šoli, saj ima osnovna organizacija na šoli samo osem članov, ki vsi aktivno delujejo v študentski organizaciji ter dobro polagajo izpite.

Analiza dela osnovnih organizacij po šolah kaže, da so osnovne organizacije delale dobro, vendar moramo pripomniti, da so se poleg uspešnega dela pokazale tudi slabosti, na katere osnovne organizacije niso polagale dovolj pažnje. Osnovne organizacije niso polagale dovolj pozornosti delu na področju idejno političnega dela z vsemi študenti, saj so se pokazali pri izpitih celo tako drastični izpadi nasproti profesorjem, da so celo presegali najosnovnejše socialistične odnose. Zaradi tega morajo osnovne organizacije nujno posvetiti več pažnje vzgoji vseh študentov, posebno mladih, in jim nakazati pravo pot oziroma njihov prostor v vrstah ZŠ kot v vrstah ZK.

S. G.

Naši študentje — partizani

Viktor Debeljak, Iva Poličar, Jože Krivec, Zvone Tržan, Ludvik Zupanc, Jože Tesovnik in Pavel Pečarič pripovedujejo

Letos proslavljamo 20. obletnico naše ljudske revolucije. Ob tej priložnosti smo zaposlili nekaj mariborskih študentov-partizanov, da nam pripovedujejo iz svojih spominov iz narodno-osvobodilne vojne. Skoraj vsi so se radi odzvali:

VIKTOR DEBELJAK — (VŠS) pripoveduje o svojem ognjenem krstu:

»Pomladi 1944 sem moral opustiti delo na terenu, ker sem bil izdan. Odšel sem k partizanom. Pet nas je bilo v skupini, ko smo šli na mojo prvo akcijo. Razdelili smo se in se dogovorili, da se snidemo vrh

hriba, kjer se križata dve stezi. Prvi sem prišel tja jaz; blizu je bila kotanja, polna listja. Legel sem vanjo in čakal. Zaspal sem. Zbudili so me opoldanski zvonovi.

Ležim, čakam in gledam v zrak. Nenadoma zaslišim šest listja, kot da se blizu mene plazi kača. Poslušam, vstanem in — na 5 do 7 metrov zagledam belogardistično patroljo, pod vodstvom bivših partizanov-dezertarjev. Tudi oni so hodili povsem brezskrbno, z nepripravljenim orožjem. Iznenađenje mi je dalo eno samo misel: 'Beži!' Zagnal sem se (v edino smer, kamor sem se lahko rešil, kot sem ugotovil nekaj dni kasneje), se opotekal kakih 8 metrov in padel. Zopet sem imel srečo: rafali so mi zažvižgali čez glavo, oni pa so mislili, da sem padel zaradi njihovih strelkov. Ko so se izstreljali, sem preskočil še ostalih pet metrov — in bil sem na varnem.

In še nekdo je imel srečo: skupina partizanov, ki so spali v bližini in bi jih belogardisti lahko presenetili. Zaradi nenadne streljanja pa so postali pozorni in so se lahko še pravočasno umaknili iz dosega sovražnega orožja.

JOŽE KRIVEC — (VŠS) je bil dvakrat ranjen in je — 17 let star — opravljal funkcijo komisarja čete. V bojni patrolji pa se mu je nekoč pripetilo tole:

»Devet nas je šlo v bojno patroljo proti Blanci pri Sevnici. Nazadnje so drugi ostali na hribu, naprej sva šla samo

dva. Spustila sva se s hriba in prišla naravnost na glavno cesto. Ravno tedaj je pripeljal nemški oklopni avto. Najboljša obramba je napad, sva pomislila — in napadla kar z brzostrelkami. Takoj so se ustavili in se predali. Trije so bili; najbolj sem si zapomnil dolgina, gotovo je imel preko 190 cm. Jaz sem jih sam držal v šahu, moj tovariš pa je preiskal avto. Glavno odkritje je bila aktivka s pečeno kokošjo. Avto sva razbila z angleškimi narezanimi bombicami, Švabe pa razorožila in nagnala. Likvidirati jih nisva utegnila zaradi nenadnega napada iz postojanke Sevnica.

PAVEL PEČARIČ — (VAŠ): Ta dogodek pomeni moj najbridkejši spomin iz tistih časov:

»Za pet Kristusovih ran pade partizan! 'A tako!' Dva strela sta prerezala tišino majske noči in oče se je zgrudil na pragu.

V začetku meseca maja leta 1943 so očeta zadržali na komandi karabinerjev v Metliki, ko je prišel tja po opravkih. Po daljšem zaslisevanju so ga zaprli v celico metliškega gradu — v tisto za najnevarnejše zločince. Zaslisevanja so se nadaljevala vsak dan, seveda ob metodah, ki so jih poznali le fašisti.

Pri nas je bila javka partizanov. Narodnoosvobodilno gibanje se je v Beli krajini zelo močno razmahnilo in tako skoro ni bilo noči, da ne bi prišli partizani po najrazličnejše stvari in po poročila o gibanju Italijanov. V partizanih sta bila takrat že tudi dva moja starejša brata in sestra. Zato so od

očeta zahtevali, naj prizna, kdo prihaja k nam in po kaj hodijo. Nagovarjali so ga tudi, naj bi svojim sinovom in hčerki sporočil, da se jim ne bo nič zgodilo, če se takoj vrnejo domov, njega pa da bodo v tem primeru izpustili.

Seveda je bilo vse prigovarjanje fašistov zaman, oče jim ni izdal ničesar, še manj pa mu je prišlo na misel, da bi se vsi trije vrnili domov. Ker niso ničesar dosegli, so očeta po treh tednih spustili domov in zavrnili obtožbe belogardistov, češ da ni ničesar kriv. Njegovim otroci, ki so v partizanih, pa da so že polnoletni in oče ni več odgovoren za njihova dejanja. Tako se je namreč oče zagovarjal.

Očeta ali pa tudi nas vse skupaj bi bili Italijani internirali, kakor se je to zgodilo pri nas že z več katero družino, ki je imela svoje partizane. Vsega nas je rešila mati, ki je ves čas zapora skrbelo, da sta se komandant karabinerjev in njegova žena mastila z našimi kurami, šunkami in ostalim.

Teden dni smo preživeli doma v miru in veliki sreči, saj smo imeli očeta spet med seboj.

Od naših najbližjih sosedov je bil eden v beli gardi, dva pa v partizanih. Martin je bil zato najboljši prijatelj mojega brata v Tomšičevi brigadi, vse do tedaj, ko ga je smrtno zadelo ob spopadu z belogardisti. Ostala družina je bila belogardistična. Zato so belogardisti vedno točno vedeli, kako in kaj se dogaja pri nas.

Ob 2. uri ponoči 29. maja 1943. leta so na okno potrkali tako kot vsakokrat partizani in poklicali očeta: 'Odprite, partizani smo!' Oče ni slutil nič hudega, vstal je, prižgal luč, odklenil in odprl nežno vrata. Sedaj smo zaslišali znano geslo belogardistov: 'Za pet Kristusovih ran pade partizan!' 'A tako!' to je bil poslednji glas, ki smo ga slišali od očeta. Počilo je... in oče se je zgrudil na pragu.

Morilci so takoj stekli po stopnicah in bežali, kar so jih noge nesle proti Metliki, kakor da bi skušali zbežati svojemu zločinu.

Tudi **ZVONE TRŽAN — (VKS)** je partizantil na Kozjanskem kot Jože Krivec. Takole se spominja napada na Podsreda:

»Po prihodu 14. divizije na Kozjansko se je vstaja močneje razplamtela. Štab odreda je dobil v pomoč nove prekaljene borce-voditelje. Komisar odreda, študent filozofije, postaven Črnogorec, in njegov pomočnik Fatima, delavka iz Bosne, sta znala ljudi podžigati k upor. Njuna živa beseda o trpljenju in zmaganju črnogorskih in bosenskih partizanov je rodila nove junake.

Sovražne postojanke so padale in večalo se je osvobodeno ozemlje. Na vrsti je bila močna postojanka blizu Sotle — Podsreda. Štab odreda je povabil k sodelovanju Hrvaško-zagorski odred. To je bilo bratsko srečanje Zagorcev in Kozjancev. Kot ena družina smo sedeli ob tabornem ognju in ista misel je živela v Hrvatih in Slovencih: premagati sovražnika! Po končanih pripravah je padlo skupno povelje: 'Nocoj ob 20.30 napademo. Prvi bataljon Hrvaško-zagorskega odreda naj napade poslopje postojanke, drugi bataljon Kozjanskega odreda oskrbi zavarovanje proti St. Petru, Kozjanu in Senovem. Bojni razpored čet opravijo komandanti bataljонов!'

Hrvatski tovariši so bili neverjetno navdušeni, saj niso pričakovali takega priznanja. Neposredni napad na postojanko je pripadal namreč vedno najboljši enoti.

Tiha temna noč nas je skrila, skrbno smo stopali in se spuščali v dolino. Pot, polna pričakovanja, nas je vodila proti cilju. Starešine so dali še zadnja navodila in že je švignila v zrak rdeča raketa, točno ob določenem času. Zaregljale so strojnice in tiha, mirna noč se je spremenila v bojno trušč. Mi v zasedah smo zaskrbljeno ugotavljali, da

prvi napad ni uspel. Sledile so močne detonacije in mitraljezi so sejali smrt. Občudovali smo upornost bratov Hrvatov, ki so tako vztrajno napadali debеле zidove nekdanjih grajskih poslopj.

V zasedah smo nestravno čakali. 'Zelenci' v sosednjih postojankah so razmišljali o svoji lastni usodi in očitno niso mogli misliti na one v oblegani Podsredni. Mitraljezec Vinko se je zdrnil iz razmišljanja in zašepetal svojemu pomočniku: 'Jože, slišiš, mi smo vendar Gubčevi nasledniki! Tudi takrat so se borili Hrvatje in Slovenci proti skupnemu sovražniku. Nekdaj grofje, danes fašisti, drugi so nasledniki prvih. Tudi ti so se obdali z debelimi zidovi kakor fevdalni gospodje. Toda zaman, bide jim zadnja ura. Tokrat ne bide pravičnega boja le slaboboroženi tlačani; združeni in organizirani se borimo vsi jugoslovanski narodi. To je moč, moč napredka! Tako nam je govoril komisar Djordje. Vidiš, o tem sem razmišljal in prepričan sem, da je tako.'

Bojni ples okoli postojanke se je nadaljeval z nezmanjšano srditostjo. Petelin pa so že oznanjali dan, ko so se 'zelenci' morali umakniti. Nas pa je v svoje varstvo sprejel temni gozd nad Sotlo.

LUDVIK ZUPANC — (VPS) je odšel v gozd že 24. julija 1941. Tudi naslednji dogodek je iz prviga leta naše narodno-osvobodilne borbe:

»Po prvi frontalni borbi 26. oktobra na Čreči, kjer ni v štirurni borbi padel noben partizan, Nemci pa so imeli precejšnje izgube, je bataljon marširal proti Grižam. Po dveh mirnih dneh je 30. oktobra prišlo povelje za odhod. Stane je vodil bataljon proti Celju — Dramlje, Ponikva. 1. november nas je našel pri nekem viničarju pri Hemi nad Slivnico. Švabi so nam sledili. Snega je bilo do pasu in je še vedno padal. Ob enih popoldne je padla komanda, da gresta dva v patroljo. Javila sta se tov. DON-Angel Besednjak iz Pohorske čete in tov. CURK iz Trboveljske. Pri cerkvi sta naletela na civilista.

Iznenada je potegnil civilist izpod plašča brzostrelko in zaslišala sta sa-

mo: 'Hände hoch!' Dvigneta roke, toda pogledi govorišo. Don zgrabi za pištolo, a Svaba ustrelil in rani Dona v nogo, medtem pa je že planil Curk v Svabo in mu zasadil vseh deset prstov v oči. Brzostrelka in bombe so bile takoj nato v njegovih rokah.

Sledil je hiter umik in obvestilo bataljonu. V nekaj minutah je bil bataljon na nogah in umikali smo se proti malemu gozdičku. Naenkrat je padlo nekaj posameznih strelcov po koloni. 'V strelce,' pade komanda in že obkolimo prvo kmetijo. Tu smo ujeli prve vermane, ki so bili oblečeni v civil, obo-roženi pa z nemškimi puškami. Eden je padel. Umikali smo se dalje. Domačini-vermani so nas za ceno življenja vodili, toda naravnost — v nemški obroč. Stane je komandiral: 'Na položaje!' V nestrpni tišini in pričakovanju smo čakali na najtežje — borbo. Švabi so prilezli na strelno daljavo 500 metrov. 'Ogenj,' se oglasi povelje. V globokem snegu nas ni bilo niti videti. Švabi pa so rinili proti nam kot črne kepe. Borba je trajala dvajset minut, toda upanja na uspeh ni bilo, saj je bilo Švabov okrog nas 200, nas pa le 65. Zadel je rešilni klic: 'Umik preko čistine!' Stane se je pogal na čelo kolone, bataljon pa za njim. 'Juriš, juriš!' se je začulo iz vrst štajerskega bataljona. Uspevali smo korak za korakom, v globokem snegu smo se prebijali med Švabi, vendar brez žrtev ni šlo: ko smo že rinili v breg, nas je dohitelo obvestilo: padel je Don, padel je Jur, padel je Juvan...»

IVA POLIČAR — (VKS) se spominja vesele prigode iz oficirske šole v Črnopolju; tam je 1945 obiskovala radiotelegrafski tečaj.

»Zvedeli smo, da sovražne enote — ustaši in četniki — vpadajo preko Kolpe in da so požgali vas Adlešiči. Oficirska brigada, ki so jo sestavljali gojenci šole, je krenila proti Kolpi, da bi pregnala sovražnika. Dva dni smo že bili na položajih, pa se še vedno ni zgodilo nič posebnega; počivali smo mi in sovražnik. Tedaj sva se z B. iz druge čete odpravila v vas iskat kakšen priboljšek. Hodila sva po požgnani vasi in zamenjala sukanec, sol in kose obleke za hrano. Dobila sva jajca. Kam naj jih dava, v čem naj jih neseva? V titovkah! Tako sva se vracala razoglavna in premišljevala, kako bi se dala jajca najboljše pripraviti, ker ni bilo masti. Medtem sva prišla do na pol požgane hiše. Čim sva zavila okoli ogla, zagledava pred hišo komisarja bataljona. Ta trenutek sva se spomnila samo še, da partizani ne smejo hoditi brez titovke, dekleta pa še sploh ne. Na jajca sva pozabila in se hitro pokrila. Srečno pot, priboljšek, ki je stekel po najinih obrazih...»

Malo časa za študij

Razgovor s študentom v rednem delovnem razmerju

Mnogi izredni študentje so v delovnem razmerju tako zaposleni, da jim ostane za študij zelo malo časa. Med njimi je tudi študent blagovnega oddelka VKS Dušan Štok, ki je redno zaposlen v Društvu aranžerjev.

Dušan Štok: »... dnevni načrt, katerega vedno izpolnim.«

»Katero šolo si obiskoval, preden si se vpisal na VKS, in zakaj si se vpisal?«
»Na Dunaju sem obiskoval šolo za gospodarsko reklamo. Ko sem prišel v službo, sem nameraval pozneje prevzeti v kakšnem industrijskem podjetju od-

delek za reklamo, za kar pa je nujno poznati ekonomiko.«

»Kako študiraš?«

»Naša stroka je taka, da nimaš nikdar časa in da si vedno vezan na določene termine. Najlaže študiram spomladi, ko še ni sezone sejmov. Meseca maja se prične sezona sejmov in takrat je konec z mojim študijem. To traja vse do meseca januarja, ko je poslednji sejem in to sejem mode v Ljubljani. Šele takrat lahko pričnem v miru študirati. Študiram tudi v ostalem času, vendar je ta študij zelo neintenziven — snov si samo pregledujem. Letos sem napravil pogoje komaj januarja in februarja, torej tik pred vpisom. Sedaj se pripravljam za tri izpite, ki jih moram položiti do konca maja. Ze pred izpiti mi napravim dnevni načrt, katerega tudi izpolnim.«

»Kaj misliš o svojem bodočem poklicu kot reklamni strokovnjak?«

»Naš gospodarski razvoj zadnje čase zelo napreduje, posebno še sedaj, ko smo z novimi gospodarskimi instrumenti napravili korak naprej in bo prava ekonomska propaganda dobila tisti položaj v gospodarskem podjetju, ki ji pripada.«

»In kaj misliš o študentskem Mariboru?«

»Z ustanovitvijo višjih šol v Mariboru se je življenje zelo poživilo.«

466 milijonov investicij?

Leta 1964 fakultete v Mariboru?

Višje šole so republiški zavodi, ki sodijo v pristojnost republiškega izvršnega sveta in so nanj tudi proračunsko vezani. Republiški sklad za šolstvo bo razpolagal letos predvidoma z 1 do 1,2 milijarde dinarjev. Ta sredstva so namenjena investicijam za vse višje šole in za univerzo. Z ozirom na potrebe pa bodo ta sredstva nezadostna in bo zato nastal problem, kako naj krijemo primanjkljaj.

Začetni razvoj mariborskih višjih šol sta podprla Izvršni svet in OLO Maribor. Z uvedbo novega sistema finansiranja šolstva OLO ne bo imel več sredstev v ta namen, ker je finansiranje prešlo na občine. Občinski družbeni skladi bodo zbirali sredstva za poslovanje šol in jih razdeljevali po predračunih (dotacije šolam). Pri tem ima občina Center poseben položaj, ker je v njej zaenkrat koncentrirano vse višje šolstvo mariborskega okraja. Po zakonih predpisih je ustanovitelj dolžan priskrbeti sredstva za redno poslovanje, vendar bi to v sedanjih pogojih

VTS

nemogoče zahtevati oziroma pričakovali od občine. Sklad za šole bi morali namreč tako zelo razdrobiti, da bi bile odpadajoče kvote za posamezne enote brez pomena. Tako sklad v dosedanjem obsegu ne bi mogel uspešno delovati, kaj šele zagotoviti potrebna investicijska sredstva.

Z ozirom na ta položaj bo nujno potrebno ustanoviti pri občini Center sklad za vzdrževanje in za investicije višjih šol v Mariboru. V ta sklad naj bi prispevale določene deleže vse občine v skladu z njihovim gospodarskim potencialom. Po novem načinu formiranja skladov bodo namreč skladi neposredno odvisni od gospodarskih uspehov občin, ki bodo tako vplivali na gibanje del skladov. Razen tega bodo morale gospodarske organizacije neposredno podpirati razvoj šol z direktnimi prispevki oziroma s pomočjo v materialu, z uslugami in z opremljanjem laboratorijev in zbirk. Participacijo gospodarskih organizacij pri formiranju skladov bi kazalo določiti sorazmerno s potrebami po kadrih, ki jih izkazujejo te organizacije v svojih perspektivnih načrtih.

Načrt investicij za višje šole do leta 1965 predvideva potrebe dveh milijard dinarjev. Največji delež zavzema izgradnja višje tehniške šole na pobreškem platoju. Investicije v letošnjem letu — po planu 466 milijonov — so razdeljene tako:

- VKS — 180 milijonov za dograditev in opremo novega šolskega poslopja;
- VTS — 140 milijonov za izgradnjo velikih predavalnic, ki bodo v novem šolskem letu za redno delo nujno potrebne;
- VSS — 146 milijonov za izgradnjo laboratorijev in inštituta.

Teh 466 milijonov bi morali dobiti iz republiškega sklada za šolstvo, ki pa bo letos razpolagal le z 1 do 1,2 milijarde dinarjev. Tako bi samo naše investicije izčrpale polovico vsega sklada, kar pa je seveda nerealno. Zato se bomo znašli v težkem položaju, kako naj ob nezadostni pomoči republiškega sklada realiziramo planirane gradnje. V teh težavah bodo zato morale priskočiti na pomoč naše gospodarske organizacije, saj so predvsem one zainteresirane, da se njihovi kadri čimprej številčno in kakovostno okrepe.

Zaradi obsežnih investicijskih del in nezadostnih sredstev bo treba pokreniti enotno akcijo vseh višjih šol za pridobivanje in razdeljevanje skladov. Komisija za višje šole pri Okrajnem ljudskem odboru je pripravila predlog za ustanovitev Združenja višjih šol Ma-

ribora, ki ga bo v kratkem obravnavala Ljudska skupščina LRS. Združene višjih šol se bo ukvarjalo z dejavnostmi, ki so skupne vsem šolam in jih bo tako možno bolje in ceneje opravljati. Predvsem je pomembno reguliranje investicij, subvencij, dotacij, ustanovitev tiskarne, menze, naselja in reguliranje ostalih problemov.

Sredstva za vse te dejavnosti bi morali dobiti pravzaprav od IS LRS, kot jih dobi Univerza v Ljubljani. Njen proračun za letos znaša 40 milijonov dinarjev. Od tega dobe fakultetna združenja za subvencioniranje študentov okoli 22 milijonov. (Subvencije so direktne nadenarna nakazila študentom za prehrano.) Direktne dotacije menzam pa so znašale lani okoli 8 milijonov. Za ta sredstva bomo mariborski študenti toliko časa prikrajšani, dokler ne bo pričelo delovati Združene višjih šol kot enotna ustanova s pravnim naslovom.

Tiskarna, ki jo nameravamo ustanoviti, bi poslovala kot samostojna gospodarska organizacija, katere dohodek bi dopolnjeval družbeni sklad občine za višje šole. Odbor ZSJ višjih šol pripravlja sodelovanje z bodočim združenjem za čim hitrejšo rešitev prehranskega in stanovanjskega problema. Izdelati bo treba perspektivni plan izgradnje stanovanj in ostalih študentskih objektov.

Šolska reforma nam daje široke možnosti in pooblastila za izpolnitev in dopolnitev naših višjih šol oziroma za predvideno formiranje fakultet. Poglavitnega pomena pa je uvajanje novih oblik poučevanja in pripravljanja za prakso. Nekatero nove oblike so že našle svoje stalno mesto na naših šolah, vendar se s tem še ne smemo zadovoljiti. Več pozornosti bomo morali posvetiti svobodnim katedram, formiranju inštitutov in sodelovanju z gospodarskimi organizacijami. To delo si zamisljamo z izdelavo raznih elaboratov, ekspertiz in analiz. S tem bi pomagali gospodarskim organizacijam s strokovnimi nasveti, naše delo in študij pa bi

povezovali s prakso. Razen tega bi bil dohodek iz tega dodatni vir sredstev posameznih šol za razna učila oziroma za stimulatивnejše nagrajevanje profesorjev...

Pri takšnem delu bi morali tesno sodelovati profesorji in študenti, kar pa nalaga seveda obojim nove naloge in napore. Zavedati se moramo, da imajo naši profesorji pravico prejemati za svoje delo in trud plačilo, ki bo res ekvivalentno vloženemu delu. Tedaj bomo lahko tudi zahtevali od njih, da posvetijo vso skrb svojemu strokovnemu izpopolnjevanju in delu z nami. Stimulativno nagrajevanje (verjetno po točkovnem sistemu) bo moralo zajeti vsa področja njihovega dela, predvsem pa bo moralo izpodobno vplivati na njihovo delo s študenti. Pri novem načinu nagrajevanja bomo sodelovali tudi mi študenti, tako da bomo dajali svoje mnenje o profesorjevi prizadevnosti, metodiki, izdajanju učbenikov in ostalem delu s študenti.

Zaradi vedno večje orientacije naših šol na praktično delo in zaradi intenzivnega študija so se pokazale potrebe po demonstratorjih in asistentih, ki naj bi razbremenili profesorje in omogočili individualne metode poučevanja in študiranja.

V teh pogledih mora prevzeti pobudo Zveza študentov, šole pa bodo morale poskrbeti za primerna sredstva. Pomagali si bomo lahko s prispevki podjetij oziroma z uspehi lastnih dejavnosti. Seveda pa bo potrebno to metodo dobro proučiti, da ne bodo šole postale prvenstveno pridobitne organizacije in bi šlo to na škodo kvalitete študija.

Vse te naloge izvirajo iz temeljnih sprememb, ki jih doživlja naša družba. Zato je nujno, da bodo naši programi v skladu s tem razvojem in se mu prilagajali. Prizadevati si moramo, da bomo predvsem mi, študenti, tisti, ki bomo skrbeli za nenehni napredek in razvoj naših šol tudi potem, ko jih bomo zapustili. Koristno bo vzdrževanje stikov z diplomanti, izmenjava izkušenj in skrb za to, da se bodo diplo-

manti tudi v prihodnje strokovno izpopolnjevali. Vse te dejavnosti nam bodo zagotovile močno izkustveno in kadrovsko osnovo za naš veliki načrt — univerzo v Mariboru. Za izpeljavo tega načrta so potrebne temeljite priprave, predvsem pa bomo morali znati zagotoviti potrebna osnovna sredstva in kadre. To je skupna naloga Zveze študentov, bodočega Združenja visokosolskih zavodov, vseh družbenih in gospodarskih organizacij našega okraja.

Franjo Vizjak

NAŠI ŠTUDENTI PIŠEJO

o prozi...

UBOGI KRT

Zganila je »ARENO« in z vzdihom onemoglo zavisti ošinila bohotno razstavljeno Sophijo Loren v krznem plašču. »TALENT ali...« je pisalo spodaj.

»Zakaj mi ne kupi nekaj bolj izzivalnega, osupljivo bleščečega, enkratnega? Nekaj, k čemur ni mogoče zaradi odprtih ust pripomniti ničesar — in kar ti krznar z zaupljivo rezanjem kupljene uslužnosti in ponosno drsajoč izgube med svojimi čakajočimi trofejami.

Morda počenja vse to iz preračunljivosti? Saj blede ob misli, da me je težko prikleniti. Ubožček! Ko bi le vedel, kako me utesnjuje s svojo vdanostjo. Strašljivo.«

Ta samogovor ji je štrlel iz mandeljnostih oči (mandeljnov še nisem okusil) z dolgimi, gibko plahutajočimi trepalnicami. Sedel sem ob krhkem, kubistično zraslem bitju. Če bi ne imela našminkanih ustnic, bi jo v poltemi zamenjal z vilo. — Za kubizem se zanimam, odkar sem član društva za zaščito živali z dragocenimi kožuški. Izklesane roke in labodji vrat so se ji šibili pod rumenim okrasnim tovorom. Resignirano ljubko, s senčico prezirljive vzvišeniosti nad svojim početjem, je z belimi rokavicami segala v črn kožuh — iz štiri sto poštenih krtovih kožic — in z naslado pulila dlako za dlako, šop za šopom iz zavidljivo dragega oblačila. Brez sočutja ali celo obžalovanja nad nebolgjenim rodom krtov. Kopnel sem v enem, grozljivo obsojanju sadizma. Avtobusa pa ni hotelo bitju vprašujoče sem se zazrl v mandeljnaste oči. Iskaje v njih žarek zame. Mrzko so se zožile v nepopisni duševni muki.

Ob vegasti klopi je z rahlim, ritmično ubranim privzdigovanjem blažne zemlje upehana krtica hlepeče blodila k dnevu, gradeč stožec nad glavo. V strahu za svoj bleščeče črni kožušček, se je za ulomek sekunde zazrla v mandeljnaste oči, prhnila in takoj opustila misel na sonce, drobeč nazaj v podzemlje.

Pripeljal je avtobus. Z razširjenimi rokami je nekdo v črni, elegantni obleki z bojnim krikom objel krhko, nežno stvarco v dragocenem kožuhu.

Krti ne potrebujejo oči in se (žrtvovani) ne pritožujejo nad to veliko pomanjkljivostjo. Ivo Cimerman

...in verzih

Euterski POZABLJENJE

Čudovito pozabljenje, k tebi se zatekam in ti predajam vse...

Ko bo zadnja kaplja spomina izhlapela (in se spremenila v nič) mi bo ostala le še bolečina.

Euterski SEM

Sem, da bi podnevi sanjal noč, ponoči dan. Iščem konec v neskončnosti in se bratim z nemirom.

Euterski ZELJA

»Veš, dragi, takrat, ko mesec spet bo svoje nežne sence vrigel, ko od nemira tajno bo vsaka duša trepetala in — tiho bo; le brbljava voda v pomladi bo sanjala, takrat, moj dragi, takrat...«

Tako je njena plašna želja šepetala.

Specialist za...

„Življenje za študenta je v Mariboru draga reč“

Na VSS je nekaj študentov, ki so končali srednjo zobotehnično šolo. Nekateri so se honorarno zaposlili tudi sedaj za časa študija. Vse to bi ne bilo zanimivo, če ne bi bil eden izmed njih zobotehnik-ortodont — verjetno edini aktivni zobotehnik v tej panogi tehničnih del v Mariboru. Doma je iz daljne Črne Gore in je edini Črnogorec med slušatelji VSS v Mariboru.

Poiskal sem ga prav tedaj, ko je prihajal z dela v šolski ambulanti, in mu zastavil nekaj vprašanj.

V.: Kaj te je pripravilo do tega, da si se honorarno zaposlil?

Šolska zobna ambulanta me je zelo lepo sprejela in mi omogočila, da sem si svoj delovni čas razporedil tako, da mi ne ovira šolskega urnika. Teško mi bo zapustiti ta prijeten in vzoren delovni kolektiv, vendar bom moral drugo leto zaradi obsežnih študijskih pogojev prenehati z delom.

V.: Povej mi, prosim, v čem je pravzaprav tvoje delo — ortodontija?

O.: Predvsem pri mladini se pojavljajo pogosto kot podedovane ali kot posledica rahitisa ali raznih škodljivih navad v rani mladosti anomalije zobovja in čeljusti. Posledica tega so večsili manjvrednosti kompleksi, razne dihalne motnje ter zaradi slabo prežvečene hrane splošne kvarne posledice na organizmu. Moja naloga je, da izdelam primerne proteze, ki polagoma popravijo anomalije, ki sem jih prej omenil.

V.: Kako to, da si eden redkih ortodontov v Mariboru in sploh v Sloveniji?

O.: Odgovorim ti lahko samo to, da se redki odločijo za to delo. Sam sem poleg končane nižje gimnazije in zobotehnične šole bil eno leto na praksi v beograjski vojni medicinski kliniki.

V.: Kako pa z izpiti?

O.: Hvala, dobro. Upam, da bom dosegel pogoje za drugi letnik.

V.: Ali si morda opazil na VSS kake nepravilnosti ali negativne pojave?

O.: Ne bi rekel. Omeniti je treba samo, da so posebno v prvem semestru precej »za vogalom« govorili o odnosu asistenta na histoloških vajah do slušateljev. Vendar moram poudariti, da smo bili popolnoma na napačni poti. Če bi imeli v sebi dovolj »junaštva« in ga zaprosili za pojasnilo o tem, kar nam je bilo pri vajah nejasno in ne bi z molkom skušali zakriti svojega neznanja, ne bi nikoli prišlo do raznih neprijetnih nesporazumov.

Cveto Brajović: »...govorili za vogalom.«

O.: Življenje za študenta je v Mariboru zelo drago. Sicer dobivam pomoč od ZB, oče mi je namreč padel v partizanih, vendar mi to ne zadostuje, podpirati moram namreč še mlajšega brata.

Ali je honorarna zaposlitev ovira pri študiju? Študentski servis v Mariboru?

Celo z dobro pripravljeno anketo težko pokažemo dejanski položaj in osvetlimo kak problem z vseh strani. Še težje se je lotiti dela tam, kjer ankete sploh ni. Obravnavati kak problem — in honorarna zaposlitev je v Mariboru, ki ima sedaj okoli 3000 študentov, že postala problem — brez potrebnih podatkov in samo načelno, ni nič kaj prijetno in hvaležno opravilo. Toda tudi brez ankete je jasno razvidno, da imamo v Mariboru precej študentov, ki so se v izvenšolskem času honorarno zaposlili.

S tem v zvezi pa so se že takoj pojavili tudi problemi:

Zakaj je sploh potrebna honorarna zaposlitev študenta?

Dejstvo, da vendarle že precejšen odstotek študentov dobiva štipendije, še ne predpostavlja pogoja, da bi študentom ne bi bilo treba iskati honorarne zaposlitve. Štipendije se sedaj povprečno res gibljejo okrog 8000 dinarjev mesečno, vendar študent z osmimi tisočaki ne more kriti vseh svojih potreb. Saj se že sama stanarina giblje povprečno okrog 4 do 5 tisoč dinarjev, in to za sobo, kjer stanuje po navadi več študentov skupaj in so torej možnosti za študij minimalne. Če računamo sedaj drugo polovico štipendije za hrano, pridemo do spoznanja, da si študent ne more privoščiti nikakršne duševne hrane, razvedrila, časopisov, cigaret, če o tem, da knjige in razni drugi študijski pripomočki tudi precej veljajo, sploh ne govorimo.

Naša socialistična družba potrebuje intelektualnega delavca, ki ne bo samo kot avtomat, ozko usmerjen v svoje delo, temveč široko razgledanega človeka, ki bo tudi izven delovnega časa z družbeno politično in kulturno dejavnostjo doprinesel svoj delež skupnosti. Tistim študentom, ki jim starši poleg skrbi za obleko — kar tako ali tako pade v večini primerov na njihova ramena — vsak mesec dajejo še denarno podporo, res ni potrebna honorarna zaposlitev.

Toda kaj bo s tistimi, ki so odvisni samo od štipendije, in s tistimi, ki štipendije sploh ne sprejemajo? Zanje bo izhod za silo vsekakor honorarna zaposlitev.

Ali je honorarna zaposlitev ovira pri študiju?

Če naj osvetlimo problem še s te strani, ne bomo težko našli odgovor. Prva stopnja študija na mariborskih višjih šolah, ki trajajo sedaj samo tri leta na VSS in dve na ostalih šolah,

nujno zahteva od študenta, da vložijo v študij celega človeka, kajti študijski program je obsežen, zahteve so velike in če pomislimo na to, da si mora študent v dveh oziroma v treh letih nabrati toliko teoretičnega in praktičnega znanja, da bo pozneje na svojem delovnem mestu — in ta mesta bodo vsekakor odgovorna — zadovoljil vsem potrebam in dolžnostim, pred katere ga bo postavila skupnost, moramo brez razmišljanja ugotoviti, da je honorarna zaposlitev študentu v veliko oviro.

Šole, kot so VTŠ in VSS, kjer je študijski program natrpan s praktičnim delom, nujno zahtevajo, da študent poleg teoretičnega gradiva, ki ni majhno, redno obiskuje tudi praktične vaje. Na račun honorarnega dela trpijo torej v prvi vrsti predavanja, študij sam in pa seveda študentov prosti čas, ki bi ga lahko tudi drugače koristno uporabili.

Ker smo že prej ugotovili, da je honorarna zaposlitev nujno zlo in bo tako ostalo vsaj še toliko časa, dokler Maribor ne bo dobil študentskih domov in dokler ne bo dokončno rešeno vprašanje prehrane oziroma se ne bo spremenila družbena zavest posameznikov, ki si z oddajanjem sob študentu za drag denar hočejo dvigniti lasten materialni položaj, moramo pač skušati poskrbeti, kako bi čimbolj omilili negativne posledice honorarne zaposlitve. En izhod bi vsekakor bil v tem, da se zvišajo štipendije ter dobijo štipendije tisti, ki so jih res nujno potrebni. Toda še vedno bo ostalo dovolj takih, ki bodo morali misliti na honorarno zaposlitev.

Kakšno službo naj vzame študent?

Predvsem bi bilo najprimerneje, če bi študent sprejel tako honorarno zaposlitev, ki ima količkaj povezave z njegovim bodočim poklicem. Dobro bi bilo, če bi študent lahko vskladil svojo honorarno zaposlitev kot nekakšno vrsto prakse. Slušatelji VKŠ bi si tako najlažje pridobili prepotrebno prakso in si s tem obenem izboljšali svoj materialni položaj. Isto velja za slušatelje

drugih višjih šol, ki imajo srednjo strokovno šolsko izobrazbo kot: tehniki, zobotehniki, ekonomisti in podobno, ki bi lahko honorarno opravljali svoj dosedanji poklic ter obenem poglobljali svoje znanje, če študirajo na odgovarjajočih višjih šolah.

Težje je s tistimi slušatelji, ki so absolvirali na gimnazijah in so praktično brez poklica. Toda tudi tu bi se lahko našel izhod. V Mariboru bi prav tako lahko imeli študente-milicnike, kot jih ima Ljubljana, na teritoriju mariborskih občin manjka mnogo predmetnih učiteljev, lingvistov, biologov, fizikov in podobno.

Iz vsega tega je razvidno, da je nad honorarnim delom nujno potrebna nekakšna kontrola s strani študentske organizacije mariborskih višjih šol. Le organizacija lahko uspešno stopi v stik s podjetji in raznimi gospodarskimi organizacijami in dobi od njih konkretne ponudbe za honorarno zaposlitev študenta z določeno izobrazbo. Dobro bi bilo ustanoviti študentski servis, kakršnega ima na primer Zagreb, in preko katerega bi lahko študenti prišli do ustrezne zaposlitve. Mogoča je tudi taka rešitev, da bi podjetja, ustanove, gospodarske organizacije in drugi preko našega časopisa objavljali morebitne razpise honorarnih zaposlitev, ki pridejo v poštev za študente mariborskih višjih šol in podobno.

Kot vidite — možnosti je mnogo. Čeprav je honorarna zaposlitev študenta še vedno nekaj negativnega pojavi, moramo skrbeti vsaj tako dolgo, dokler se ne bo ekonomsko-socialni položaj študentov dovolj izboljšal, predvsem zato, da le kolikor je mogoče omilimo posledice, ki jih honorarna zaposlitev povzroča pri študiju. Kajti študij je in mora biti vsakemu izmed nas prva in edina skrb. Pomisliti moramo na to, da skupnost, ki za naš študij izdaja težke milijone, od nas tudi nekaj pričakuje.

Borut K.

...o zdravem telesu

PRIJAVE ZA MALI NOGOMET

Kratko poročilo v »Večeru« in nekaj razposlanih vabil za turnir v malem nogometu — vse to je povzročilo med športniki mnogo zanimanja. Dobili smo precej pismenih in ustnih prijav moštev.

Mali nogomet je igra posebno spretne obvladovanja žoge in v tem smislu so se moštva tudi imenovala. Med prijavljenimi ekipami je n. pr. tudi moštvo, ki nosi ime brazilske ekipe »Bangu-Bangu«. Za tem imenom se krijejo rokometiški mariborskega Branika. Nekaj ostalih imen: Real, Meteor in Amater.

Tekmovanje bo na Dan mladosti, predtekmovanja pa bodo predvidoma v začetku maja.

BRUCI: BAJTE 6:0 (1:0)

Študentje na VKŠ so se pomerili v nogometu. Večni nasveti bajt v šoli o načinu študiranja, kako se igra ta ali ona igra, in skromnost brucov, ki so vse te nasvete poslušali in se skušali držati navodil, so privedli tako daleč, da so hotele bajte še praktično pokazati, kako se igra nogomet. Prepričan sem, da so tisti gledalci, ki so zamudili začetek tekme, mimogrede zamenjali moštvi in bili prepričani, da so bajte bruci — in obratno. Te lekcije, ki so jo dobile bajte, ne bodo kaj kmalu pozabile.

Tekma je bila tudi nadvse zabavna, saj so pisani dresi, ki so jih nosile bajte, prisilili marsikoga v smeh. Tu je prednjačil desni branilec Luka, ki je bil oblečen v pisano prleško spodnje perilo in z baretko na glavi.

Zaključek te tekme naj bi bil: želimo si še več takih srečanj!

semestru pripravila vaje enkrat tedensko, sedaj pa so sami zahtevali vaje dvakrat tedensko! Za delo se tako zelo zanimajo, a tudi volje in vztrajnosti imajo toliko, da manjkajo na vajah samo bolni in tisti, ki so nujno morali kam odpotovati — povprečna udeležba se namreč giblje okoli 98—99%!

Edino, kar je še problematično in še ni urejeno, je vprašanje finansiranja izrednega študija. Šola namreč nima za stroške z izrednimi študenti nobenih proračunskih sredstev in bo treba misliti na prispevke slušateljev, s katerimi bi krili stroške za vaje.

»5 minut po 8«

Tribuna zagrebških študentov »5 minut po osmi« je področje dela Zagrebškega študentskega centra. Že dalj časa (deset- do dvanajstkrat mesečno) predavajo pred popolnoma polno koncertno dvorano najboljši jugoslovanski predavatelji in družbeni delavci.

Februarski program je obsegal enajst predavanj. Dve sta bili iz književnosti, eno o arhitekturi, dve prirodoslovni,

STUDENTSKI CENTAR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

1911	JUGOSLOVANSKI SVET
1912	IZ OBLASTI ARHITEKTURE, INŽENJERSTVA I OSNOVNEGA ZNANJA
1913	OSNOVNEGA ZNANJA
1914	OSNOVNEGA ZNANJA
1915	OSNOVNEGA ZNANJA
1916	OSNOVNEGA ZNANJA
1917	OSNOVNEGA ZNANJA
1918	OSNOVNEGA ZNANJA
1919	OSNOVNEGA ZNANJA
1920	OSNOVNEGA ZNANJA

tribuna 5 MINUTA POSLIJE 8

eno iz filmskega in eno iz likovnega sveta. Od štirih predavanj o glasbi je zajelo prvi komentirani koncert skladb Petra Iljiča Čajkovskega, naslednja pa so bila posvečena lepoti komornega muziciranja, 80-letnici Arnolda Schönberga in delu Arthurja Honeggerja »Kralj David«.

Vsebina predavanj in kvaliteta predavateljskega kadra jamčita, tako da je pseh 1600 sedežev vedno zasedenih. Prišlo je že tako daleč, da študentje ne vprašujejo več za naslove predavanj, temveč zasedajo določenega dne prostore v dvorani in pričakajo predavatelja z aplavzom.

Dobro bi bilo, če bi tudi mariborski študentje pričeli razmišljati o podobni študentski tribuni, saj bi na poljuden način širila splošno razgledanost študentov. I. S.

Novosadske študentke in kino

Statistična anketa, ki so jo izvedli v novosadskem študentskem domu »Klara Feješ« je pokazala, da študentke največ svojega prostega časa porabijo za ogled filmov. Od 100 anketiranih študentk jih 35 gre 45-krat v kino, 7 študentk 10-krat in več, medtem ko 8 študentk (verjetno iz finančnih razlogov) obišče kino le 1- do 2-krat na mesec.

Zanimivo je, da od 100 anketiranih študentk 68 najraje gleda tako imenovane resne filme, medtem ko gledajo westernne 4 študentke, kriminalne filme 6, zgodovinske 5, zabavne in glasbene pa 14 študentk.

O repertoarju naših kinematografov: večina — 44 študentk — misli, da je repertoar v glavnem zadovoljiv, 41 da je delno zadovoljiv, 15 študentkam pa repertoar sploh ni všeč.

Iz »Indeksa«

Naj slika govori

Mariborska posebnost: ozke (urbanisti pozor!) ulice — Slovenska ulica opoldne

POVPREČNA UDELEŽBA 98 DO 99 Odstotkov

Vredno je posnemati!

Na »nedružbenih« visokošolskih zavodih je uvajanje izrednega študija nalezelo na mnogo več problemov kot drugod. Predvsem mislimo tu na potrebo obiskovanja vaj, brez katerih ta študij skoraj ni mogoč. Mariborska višja agrokombinatska šola je tudi ena izmed tistih, katere obvezni del so vaje.

Raztresenost 155 izrednih slušateljev po vseh okrajih Slovenije (mariborski 78, murskosoboški 15, celjski 38, kranjski 3, novomeški 14, koprski 1, novogoriški 2), trije pa so celo iz Niša, kaže na potrebo, da bi bile vaje ne samo v Mariboru, ampak je bilo treba misliti na ustanavljanje »centrov«, vendar sa-

v Krškem s tovarno celuloze in s srednjo tehniško šolo. Izredni študenti murskosoboškega centra poslušajo splošne predmete v Rakičanu, vaje iz strokovnih predmetov pa imajo na posestvu Agrokombinata Gornja Radgona.

Vsi ostali slušatelji prihajajo v Maribor, kjer je pravzaprav pravi center. Da ne bi izgubili preveč časa s potovanjem vsak teden, imajo 8 do 14 dni vaj na semester kontinuirano. To še posebej velja za mehanične vaje, h katerim morajo vsi prihajati v Maribor, razen slušateljev iz novomeškega okraja, za katere vodi vaje predavatelj Srednje tehniške šole v Krškem po navodilih profesorja VAŠ.

Vaje so obvezne, na željo slušateljev pa prireja šola tudi seminarje. Vendar to niso predavanja, temveč pogovor in pojasnjevanje snovi, ki ostane nejasna, potem ko so slušatelji snov predelovali sami. Na takih seminarjih, ki trajajo navadno dva dni, dobijo študentje še poslednje napotke za izpite. Slušateljem v delovnem razmerju je šola namreč dala možnost opravljati izpite v mesečnih rokih, ki jih razpiše za vsak prvi teden v mesecu. Do sedaj so lahko poglali izpite iz dveh predmetov — iz geodezije ter iz anatomije in fiziologije. Polagalo je že okoli 50% slušateljev in tudi rezultati so zelo zadovoljivi. To je toliko bolj razumljivo, saj je med njimi kakih 70% kmetijskih tehnikov, vsi ostali, ki so se lahko vpisali na podlagi opravljenega izpita, pa so ljudje z dolgoletno prakso na vodilnih položajih. Najstarejši med njimi ima že 47 let.

Še en dokaz resnosti slušateljev v delovnem razmerju: šola jim je v prvem

VAŠ: 254 študentov

mo v tistih okrajih, kjer je dovolj študentov za to. Tako so začeli pri družini kmetijskih inženirjev in tehnikov delovati trije centri — v Celju, Krškem in v Murski Soboti. V Celju sodelujejo s strokovnjaki Inštituta za hmeljarstvo,

LETNA SKUPŠČINA NA VKŠ

11 sekcij 5912 strani skript

Najprej naj nanašamo nekaj glavnih ugotovitev skupščine. V razpravi je sodelovalo 15 diskutantov, med katerimi bi še posebej omenili dekana Ekonomske fakultete v Ljubljani dr. Marca in ravnateljja šole inž. Tineta Laha.

Med uspehi šole moramo poudariti predvsem, da so profesorji napisali v poldrugem letu obstoja šole že 5912 strani zapiskov predavanj; da ima šola 11 sekcij slušateljev v delovnem razmerju, v katerih je vključen skoraj tisoč znanja željnih študentov; da se bo verjetno konec tega leta Višja komercialna šola že preselila v novo stavbo ob Razlagovi ulici; da bo v novem šolskem letu šola nehala uporabljati začasni predmetnik in da je že sestavljen nov, precej popraavljen predmetnik, po katerem bodo lahko študentje polagali ob koncu prvega semestra izpite iz petih predmetov, ki jim morajo dati osnovno splošno ekonomsko znanje, v četrtem semestru pa bodo imeli le 8 do 11 ur predavanja na teden, kar jim bo dajalo dovolj časa za poglobljen individualni študij specialnih predmetov — in bo to šola še bolj povežalo s prakso; enak namen ima tudi nova oblika tako imenovane počitniške prakse in pa sporazum o sodelovanju šole z nekaterimi zavodi.

Šolska uprava je ves čas zelo plodno sodelovala s študenti in z mnogimi zainteresiranimi organizacijami. Lahko izrečemo samo željo, da bi tudi v bodoče ostalo tako.

Profesorji so že sedaj preobremenjeni, še huje bo po ustanovitvi Centra za izredni študij — zaradi tega bodo nujno potrebovali asistente; razen tega bodo verjetno morali profesorji omejiti svoje delovanje v družbenih in drugih organizacijah na minimum, da se bodo lažje posvetili strokovnemu delu.

Ker je šola še mlada, pa bi bilo zelo koristno obdržati kontakt z diplomanti, saj bodo lahko prav oni dali največ koristnih pripomb in napotkov, da bo šola dosegla še več povezave s prakso, četudi je iz razprave slušateljev v delovnem razmerju izzočeno mnenje, da je ta cilj dosegel že začasni predmetnik.

Izredno uspešno so delovale sekcije slušateljev v delovnem razmerju; saj je treba priznati glavno zaslugo za uspehe teh tovarišev prav njihovih delavnosti in povezanosti s šolsko upravo — seminarji na sedežih sekcij, obiski profesorjev, sestanki predsednikov sekcij itd.

Tako široka in živahna dejavnost in povezava s šolsko upravo pa postav-

lja problem finančnih sredstev za kritje stroškov šole za izredne slušatelje — brezplačen je namreč le redni študij, šola za študente v delovnem razmerju pa ne dobiva nobenih sredstev.

Perspektiva mariborske Višje komercialne šole je v popolni usmeritvi v mikroekonomijo, tudi na morebitni drugi stopnji študija.

Ze sedaj bi bilo dobro razmišljati o prehodu na sodobnejši način podajanja snovi — ne več predavanja v današnjem oziroma očerajšnjem smislu besede, ampak razprave o posameznih poglavjih; to postaja realna možnost in potreba, saj imamo na razpolago že vsa skripta in dokaj bogato knjižnico. V zvezi s tem pa se zopet odpira pereče vprašanje asistentov in demonstratorjev.

To so samo nekatere izmed ugotovitev skupščine Višje komercialne šole. Vse se je vrtele le okoli dela šole. Priznati moramo, da je šola dosegla res lepe uspehe. Nihče med prisotnimi pa se ni dotaknil dela družbenih organizacij na šoli — četudi jih na šoli deluje več in so v tiskanem poročilu omenjene: Združenje študentov, Zveza komunistov in sindikalna podružnica. Ali so se res vsi prisotni (dvorana Doma JLA je bila povsem napolnjena) zadovoljili z drobcji, ki jih je navajalo poročilo?

Med poslušanjem diskutantov pa se nam je prikrdala v misli bojazen, da bo treba črtati pojem prostega časa tako za profesorje kot za študente. Ali je ta strah upravičen ali ne, o tem bo lahko dala končno oceno šele prihodnost.

Skupščine so se udeležili kot gostje tudi tov. Vladko Majhen, dr. Pavel Marc, tov. Ančka Kuharjeva, predstavnik OK ZK tov. Krajčič, direktorji mariborskih višjih šol in predstavniki cele vrste strokovnih, družbenih in gospodarskih organizacij, ki spremljajo delo šole že od njene ustanovitve. M. M.

Klub prekmurskih akademikov ustanovil samostojno sekcijo v Mariboru V Mariboru 25 študentov iz Prekmurja

Še lani smo bili vpisani na VKŠ samo štirje slušatelji iz Prekmurja in zaradi tega nismo imeli pogojev za ustanovitev samostojne sekcije KPA. Toda že lani, posebnoma pa še letos, se je pokazala potreba, da si ustanovimo svojo organizacijo, v kateri bo lahko sodeloval vsak študent iz Prekmurja, ki študira na eni izmed petih višjih šol v Mariboru.

Obisk pri agronomih »Živinorejci«, »sadjarji« in »vinogradniki«

Uprava Višje agronomske šole je razdelila študij na teoretičen del in na praktične vaje, iz namenom, da se študenti že med študijem seznanijo s praktičnim delom. Lepo oreme je pritegnilo študente, da so opravljali svojo obvezno prakso. »Živinorejci« opravljajo dežurno službo v hlevu, »sadjarji« in »vinogradniki« se učijo voziti traktor, polje-

popoldne pa od treh do sedmih zvečer. Med dežurno službo določamo obroke hrane živini, pregledujemo njeno zdravstveno stanje, pomolzemo eno kravo, da se naučimo molsti, beležimo molznost posameznih krav in sploh ose, kar mora delati napreden živinorejca. Ko bomo vsi študentje opravili obvezno dežurno službo, bomo imeli pogovor, na katerem bomo poročali o svojih opažanjih v hlevu.

Najin pogovor je motilo brnenje traktorjev. Poslovil sem se od živinorejca ter si začel ogledovati vaje drugih študentov. Po dvorišču so si postavili tri vrste kamenja, med katerim so vozili osmice. Zadeva bi ne bila videti sicer tako komplicirana, če bi študenti ne vozili osmic nazaj. Opazoval sem neko študentko — pozneje mi je povedala, da se piše Tamara Jankovič in da je študentka sadjarsko-vinogradniškega oddelka. Spočetka ji je še pomagal traktorist, čez nekaj minut pa je že samostojno vozila osmice, čeprav še niso bile najbolj prave osmice. Ko se ji je zataknilo, sem stopil k njej in jo zaprosil, naj mi pove kaj o svojih vajah.

Za nas je zelo važno, da se naučimo voziti traktor in ga tudi uporabljati z vsemi priključki. Naš poklic je pač tak, da smo zelo vezani na proizvodnjo, tako da zelo malo sedimo v pisarni, temveč smo vedno na terenu, kjer posredujemo svoje znanje tovarišem. Prav zaradi tega je nujno, da obladamo svoj poklic tudi s praktične strani.

Razgovor ob dveh

Tokrat smo naš redni razgovor z enim izmed mariborskih študentov malo spremenili, vendar le v toliko, da smo sklenili zaprositi za razgovor prvega študenta Višje pravne šole, ki ga bomo srečali. Ker smo vedeli, da imajo pravniki vsa predavanja popoldne, smo se postavili pred šolo in čakali. Predavatelj pričinja šole ob treh, toda kljub temu sta prva študenta prišla nekaj minut čez dve. Zaprosili smo študenta Janjeza Petana za kratek razgovor. Petan je končal Srednjo kmetijsko šolo, vpisal pa se je na Višjo pravno šolo, torej popolnoma drugačno stroko. Zakaj se je vpisal na Višjo pravno šolo kot »kmetijec«, je tudi mene zanimalo.

O.: Odgovor na to sem moral dati že v podjetju, kjer sem zaprosil za štipendijo. Ze med šolanjem na Srednji kmetijski šoli, in to v tretjem letniku, me je pričelo zanimati pravo in sem se tudi odločil, da bom po končani šoli »presedlal« na pravno področje.

V.: Kakor vem, so na pravni tudi skupinski izpiti?

O.: Res, pri nas in na Pravni fakulteti v Ljubljani imamo še skupinske izpite. Mi na primer moramo položiti v prvem letniku skupinski izpit iz treh predme-

tov, in sicer iz ustavnega prava, javne uprave in organizacije pravosodja. Snov je zelo obširna, saj obsega okoli 2000 tipkanih strani. Pripomniti moram, da je takšen izpit zelo težak in da se je treba za izpit zelo dobro pripraviti.

V.: In zakaj morate opravljati skupinske izpite? Ali bi ne bilo mogoče polagati vsak predmet posebej?

O.: Uprava šole vztraja na stališču, da so ti predmeti tesno povezani med seboj in če si hoče študent pridobiti res dobro znanje, je nujno, da te izpite opravljamo skupaj.

V.: Kolikor vem, dela študentska organizacija na šoli bolj slabo. Kaj praviš k temu?

O.: Na šoli nas je samo 22 rednih študentov. In tu je glavni vzrok, da naša študentska organizacija dela bolj slabo. Nemogoče je formirati vse komisije, ki bi jih naj imela študentska organizacija na šoli, kajti potem bomo vendar sami funkcionarji.

V.: Kaj bi v Mariboru študentje po tvojem mnenju najbolj potrebovali?

O.: Predvsem tri stvari: več stanovanj, študentsko menzo ter mnogo večjo študijsko čitalnico.

S. G.

Študentski potrošnik o »Oglaševanju v ZDA«

»ČE NE VESTE, KAJ ŽELITE — VSTOPITE, MI TO IMAMO!«

Pravzaprav je bila že sama razstava v smislu »Če ne veste, kaj želite — vstopite, mi to imamo!«, pogostnega reklamnega oglasa ameriških trgovin. Tu mislim na vse tiste mogoče in nemogoče oglase (razen nekaj redkih izjem), ki jih ta razstava premore. Tehnično dobro izpeljana (kot z ravnalom postavljeni paviljoni, rože po vsej dvorani, pepelniki in drugo) daje prireditvi vendarle samo občutek na hitro in površno pripravljene pregleda, ne pa vsaj kolikor toliko kvalitetne razstave. Razstavi

bi prav nič ne škodilo, če bi manjkala vsaj polovica zastavljenih oglasov.

Poglavje zase pa so reklamni oglasi sami. Skoraj vedno kričavi in površni (ponavljam: razen nekaj redkih izjem) predstavljajo živo nasprotje okusnim in lepim švedskim reklamnim oglasom iz švedskih revij (pa tudi marsikateremu domačemu).

Ljudje pa — kot da bi vedeli: na otvoritvi je bilo (v soboto ob petih popoldne) 17 obiskovalcev. Od tega 10 organizatorjev...

Nekaj sto metrov v stran je sedela v travi skupina študentov. Vsak je imel v roki list, z drugo pa je iskal po travi.

Molčali so. Nisem si jih upal motiti, raje sem počakal študenta, ki se mi je slučajno približal. Povedal mi je, da so študenti poljedelskega oddelka in da se praktično učijo spoznavati rastline. To, kar imajo v rokah, pa so kartoteke rastlin.

O problemih študentov sem se pogovoril s predsednikom socialno ekonomske komisije Savo Mihajlovičem. Povedal mi je, da so mnogi študenti v velikih finančnih težavah. Največ študentov — 24 — prejema štipendije od kmetijskih zadrug. To je vsekakor premalo. Z reorganizacijo kmetijskih zadrug bodo postale finančno mnogo močnejše. Do zdaj so se zadruga namreč izgovarjale, da za štipendije nimajo dovolj finančnih sredstev. Po reorganizaciji kmetijskih zadrug se bo to stanje mnogo izboljšalo, razen tega pa bodo kmetijske zadruge tudi bolj potrebovale strokovne kadre in tudi štipendirale več študentov.

S. Gojčič

študentov iz Prekmurja na vseh višjih šolah v Mariboru. Rezultat: na VKŠ je vpisanih 10 rednih slušateljev iz Prekmurja, na VPS 3, na VTS 3, na VSS 5 in na VAŠ 4, skupno torej 25 študentov.

Na ustanovni skupščini sekcije dne 19. januarja 1961 smo sprejeli precej obširen plan dela do konca letošnjega šolskega leta. Celotno delo v sekciji smo razdelili na: politično-ideološko, kulturno in športno dejavnost. Delo sekcije bomo razdelili po sklepkih, sprejetih na ustanovni skupščini:

vključiti vse redne prekmurske študente v sekcijo,

sodelovati z matičnim klubom v Ljubljani,

navezati stike z izrednimi študenti iz Prekmurja, ki študirajo na mariborskih višjih šolah,

sodelovati s kmečko mladino Prekmurja in jo seznanjati z načini in pogoji študija,

organizirati razgovor z dijaki srednjih šol v Murski Soboti o pomenu višjih šol v Mariboru, o načinu ter pogojih študija na teh šolah in

izvesti anketo med prekmurskimi študenti.

Na podlagi sklepov skupščine si je vsak referent izdelal program dela na svojem področju. Tako so za politično-ideološko delo predvidena razna predavanja, kot n. pr.: o perspektivnem planu okraja Murska Sobota za dobo 1961—1965, o osvobodilnem gibanju v afriških deželah, ob 20. obletnici vstaje spomini iz NOB itd., razen tega pa še predavanja v okviru Marksistične tribune.

Kulturna dejavnost: priredili bomo nekaj družabnih večerov, nekaj izletov ter sodelovali pri kulturnem programu na nekaterih proslavah v Murski Soboti.

Športno dejavnost smo si zamislili v obliki nekaj »lažjih« tekem v košarki, malem roketu ter v šahu.

Poleg teh referentov dela v okviru sekcije še socialno-ekonomska komisija, ki skrbi za izboljšanje socialnega položaja prekmurskih študentov. Izvedla je posebno anketo, ki ji bo služila kot osnova za reševanje nastalih problemov.

Janez Ciman

delci pa iščejo s kartoteko po travnikih rastline.

»Živinorejca« Petra Ribnikarja sem našel med njegovimi varovanci na prostem za hlevom. Napravil sem posnetek kar čez ograjo, ker se nisem upal med njegove varovance, za pogovor sem ga poprosil, naj pride preko ograje.

Vsi študentje živinorejskega oddelka moramo opraviti enodneвно dežurno službo v hlevu. Dežurna služba se prične zjutraj ob štirih in traja do sedmih,

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA LT V MARIBORU?

NAPISAL VLADIMIR SOKOLOV,
PRESEDNIK KLUBA LT PRI UO V LJUBLJANI

Tehnika s svojimi nešteti oblikami postaja zapletena in zahtevna vrsta človeškega udejstvovanja. Da jo obvladamo, ni dovolj dobra volja, marveč so potrebni učni kadri in velika finančna in materialna sredstva. Mnogi študentje tehnike jih nimajo — zaradi prenatrpanosti prostorov, preobloženosti učnega osebja, premalega strojnega parka in ne nazadnje zaradi »poštiranosti« ne-katerih vzgojiteljev na področju tehnike, ki se koreninijo v začetku našega stoletja.

Človek je že tako narejen, da je bolj nagnjen k tistem, kar je zanesljivo in preizkušeno — napram novotarijam smo kaj radi skeptični in hudo previdni. Tehnika pa je neusmiljena! Iz dneva v dan nam daje nove, zahtevnejše naloge in nas preseneča s stvarmi, ki jih ne moremo razumeti in jim slediti. Tehnika je sovražnik zaostalosti in lenobne konservativnosti. Tako se je končno moralo zgoditi in smo se tudi slovenski študentje zavedeli v času, ko zmaguje avtomatika in ko elektronika grozi postati prva industrijska veja, da vendarle ni vse v redu.

Vprašanja, kako naj razblinimo napačni odpor inteligence humanističnih smeri proti tehniški znanosti, kako naj damo možnost vsem tistim, ki bi se radi ustvarjalno udejstvovali, a za to nimajo možnosti, in kako bi olajšali položaj tistim, ki so tehniki posvetili svoje moči, ostajajo prej ko slej odprta!

Na pobudo več študentskih tehniških klubov se je 16. junija 1960 osnovala Zveza študentskih organizacij Ljudske tehnike. Njen namen je, da v Sloveniji združi vse razpoložljive moči v borbi proti težavam na področju tehniške dejavnosti in da dvigne tehniko med študenti na dostojno raven.

Zveza ima v svojem okviru sedaj sledeče tehniške študentske klube:

- a) PET FOTOKLUBOV (in dva v formiranju),
- b) KLUB ZA RAZISKAVE KOPNEGA IN MORJA (znanstveni klub),
- c) KLUB STROJNIKOV,
- d) RADIOKLUB,

ki vsi delajo v Ljubljani.

Vsi ti klubi delujejo na tako imenovanem »klasičnem« področju tehnike. Ta klasika pa ne zadostuje več!

Zveza je po temeljitem pretresu danes naštetih problemov prešla na nove oblike dela in upa, da bo ob podpori naše družbe uspela in s tem dala svoj doprinos k skupnim naporom za dvig našega življenjskega standarda, ki je ozko povezan s tehničkim napredkom vsake dežele.

V Ljubljani po Zveza osnovala delavnico, v katero bo imel proti minimalni pristojbini dostop vsak mlad človek. V delavnici si bo lahko nabavil potrebni material in bo deležen tudi prve brezplačne strokovne pomoči. Delo v delavnici bo neobvezno, v delavnico pa bi naj zahajali vsi — tudi neštudentje, ki mislijo, da je tehnika »bavbav«.

Za tiste, ki so se posvetili kakšni tehniški panogi iz lastnega veselja, bo Zveza poskrbela tako, da bo dobro opremila razne tehniške klube ter priskrbela potrebna denarna sredstva za uspešen razvoj teh klubov in s tem čimbolj sproščala študentom njihov čas.

Resni in nadarjeni ljudje iz posameznih klubov bodo v okviru Zveze lahko uresničevali svoje zamisli v posebnem laboratoriju, ki ga bo ustanovila Zveza. Predavatelje, iznajditelje in racionalizatorje bo Zveza tako predstavila industriji in šoli.

Ena najvažnejših nalog Zveze pa bo v tem, da vzpostavi kontakt med študenti, šolo in industrijo. Pod sugestijo Zveze naj bi programi, seminarske naloge in diplomska dela bili izbrani v skladu z zahtevami naše industrije in gospodarstva. S tem bi Zveza postala soudeležena pri izvajanju novega učnega načrta na tehniških fakultetah in sličnih višjih in visokih šolah. Zveza že pripravlja predlog takega sodelovanja, ki ga bo predložila Univerzitetnemu svetu ljubljanske univerze.

Nuditi vsakemu to, kar si na področju tehnike želi in še mnogo več! To je naša velika želja. Zato bomo osnovali sledeče sodobne tehniške klube:

- a) KLUB ZA AVTOMATIZACIJO,
- b) KLUB ZA RAKETNO TEHNIKO IN DALJINSKO VODENJE,
- c) KLUB ZA ELEKTRONIKO, NF in VF-TEHNIKO,
- d) IZUMITELJSKO-NOVATORSKO-RACIONALIZATORSKI KLUB,
- e) AVTO-MOTO-TOURING KLUB,
- f) KOMISIJO ZA KATEDRO FAKULTATIVNE TEHNIŠKE VZGOJE;
- g) KOMISIJO ZA KOORDINACIJO SEMINARSKIH IN DIPLOMSKIH NALOG.

Za vse to pa bodo potrebna ogromna finančna sredstva. Zato smo letos začeli veliko nabiralno akcijo finančnih in materialnih sredstev in upamo, da bomo naleteli na razumevanje povsod, kjer bomo potrkali. Pozneje bi se s smotrno ureditvijo v glavnem lahko vzdrževali sami.

Ob koncu vabimo vse zainteresirane z visokih in višjih šol v Mariboru in drugod, da se nam pridružijo, ker bomo skupaj veliko lažje premagovali težave, ki nas čakajo. Zveza je zrasla iz vrst tehniške željnih ljudi. Prva je razumela in pravilno ocenila potrebe študentov po tovrstni dejavnosti. Povežimo se še trdneje in pokažimo še drugim lepote v tehniki, da je ne bodo ocenjevali samo enostransko. Mlada inteligenca je za to še prav posebej poklicana.

Z OGLASNE DESKE NA AVTO-STRADI

»Iščem kolega, ki bi namesto mene odšel na moto-tečaj. Kot povračilo ga bom po uri nesel v ambulanto. — Tečajnik, ki se dobro pozna z bolničarji.«

»Nono, za bone ne skrbi. Jaz sem jih vnovčil v kantini. — Slobodan.«

»Ko lupite krompir, ne pozabite, da ga boste tudi vi jedli.«

»Zahtevam, da se poveča količina broma v hrani, ker se mi vedno več brigadirjev javlja dobrovoljno za dežurnega pred žensko barako. — Komandant druge čete Aca, imenovan Napoleon.«

»Tistemu, ki danes namesto mene dežura od dveh do štirih, ukradem jutri v menzi dva kompota. — Toša C., specialist za menzo.«

(Iz »Jezebe« študentske strani)

Ob prvem maju — prazniku dela — čestita vsem študentom in vsem delovnim ljudem

Okrajni ljudski odbor

Okrajni odbor socialistične zveze delovnega ljudstva

Okrajni komite Zveze komunistov

Okrajni komite ljudske mladine Maribor

Vsem mariborskim študentom in vsem ostalim delovnim ljudem čestitajo in želijo nadaljnjih uspehov pri delu

UPRAVA
VIŠJE KOMERCIALNE ŠOLE

UPRAVA
VIŠJE TEHNIŠKE ŠOLE

UPRAVA
VIŠJE PRAVNE ŠOLE

UPRAVA
VIŠJE AGRONOMSKE ŠOLE

UPRAVA
VIŠJE STOMATOLOŠKE ŠOLE

Vsem študentom želi ob prazniku dela mnogo uspehov

ODBOR ZVEZE ŠTUDENTOV
MARIBORSKIH
VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV
KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
MARIBORSKIH
VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV

Le oči ...

Obstal sem na pločniku in se zastrmel vanjo. Bila je lepa, resnično. Z elegantnimi prehodi v liniji in vsem bleškom.

Bil je bohoten maj, z golobi nad mestom, sivimi, belimi in belo-sivimi. Gledam jo, mislim: »Hm, takšne stvarca. Dragoceno, prava redkost! Kaj vse bi počel z njo. Bežni, daljni znanci bi me spoštljivo, razločno pozdravljali. Zavist v očeh prijateljev. Le oči, velike oči bi jih bile...«

Medtem je pridobil k njej razigran parček. Sedla sta nanjo in se odpegljala.

Le oči, čudno povečane oči mi izstopijo vedno, kadar odslej srečam kako VESPO.

Spor med malajskimi in singapurskimi študenti

V Londonu se je pred kratkim končal spor med malajskimi in singapurskimi študenti. Malajska vlada je namreč kupila v Londonu pred leti svojim študentom velik hostel. Takrat je bil še Singapur del Malaje. Po odcepitvi Singapura je malajski parlament zahteval, da se vsi singapurski študentje izselijo iz hostela. V Londonu, ki je oddaljen 3000 milj od obeh držav, so študentje sprejeli to odločitev zelo različno. Vodje singapurskih študentov so protestirali in študentje niso hoteli zapustiti hostela, vodje malajskih študentov pa so pod pritiskom vlade zahte-

vali izselitev, čeprav je bila večina Malajcev zoper to odločitev. Malajski voditelji so govorili: »Mi se bojimo socialističnih idej, ki jih prinašajo singapurski študentje v naš dom.«

Prišlo je tako daleč, da je bila sklicana skupščina vseh v Londonu študirajočih malajskih in singapurskih študentov, pri čemer so slednji dosegli, da je prišlo do svobodnih volitev, ali naj ostanejo v hostelu ali ne. In rezultat? Singapurski študentje so dosegli s pomočjo svobodomiselnih Malajcev, da lahko ostanejo v hostelu.

Izdaja: Zveza študentov Jugoslavije — Odbor visokošolskih zavodov v Mariboru, Gregorčičeva 30. Založnik in uprava: Založba Obzorja Maribor, Maistrova 5. — V uredniškem odboru so: Stanko Gojčič, Vlado Golob, Stanko Grasselli, Matjaž Mulej in Ivo Straki. — Odgovarja in ureja Vlado Golob. — Uredništvo: Maribor, Gregorčičeva 30, telefon 35-96. Tiska Mariborska tiskarna. Izhaja mesečno. Rokopisov ne vračamo. Tekoči račun številka 604-702-1-167 (za Katedro).